

РОЗДІЛ 1. ФІЛОСОФСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

СТАВЛЕННЯ БАТЬКІВ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ІГОР БАКІКО

Волинський державний університет імені Лесі Українки

Важливою умовою соціального та економічного розвитку суспільства є належний стан здоров'я нації. В Україні, як зазначається в цільовій комплексній програмі “Фізичне виховання – здоров'я нації” склалася критична ситуація зі станом здоров'я населення, а особливо дітей і підлітків. Майже 90 відсотків школярів мають відхилення у стані здоров'я, понад 50 відсотків – незадовільну фізичну підготовку. Науковими дослідженнями [1, 2] доведено, що найефективнішим засобом збереження і зміцнення здоров'я є виконання фізичних вправ.

Про незадовільне використання школою можливостей цього предмета свідчить хоча б те, що лише 2% випускників прилучаються до фізичного самовдосконалення. Інтерес дітей до уроків фізичної культури помітно знижується, починаючи з шостого-сьомого класів. Причина такого становища – у відсутності зацікавленого ставлення до фізичної культури з боку більшості керівників шкіл, учителів-предметників, батьків. У зв'язку з цим, ми за допомогою анкетування вивчали ставлення батьків різних соціальних груп і віку до фізичного виховання. Всього у дослідженні взяли участь 66 батьків міста Луцька. З них: 46 жінок, 20 чоловіків. 10 респондентів мають середню освіту, 21 – середню-спеціальну, 35 – вищу.

Результати дослідження показали, що головними завданнями фізичного виховання в школі, на думку батьків, є зміцнення здоров'я (перше місце за рейтингом). На другому місці знаходиться розвиток фізичних якостей і третьому – формування рухових умінь і навичок. Необхідно зазначити, що такий рейтинговий розподіл спостерігається у батьків різної статі і різного віку.

Такі завдання, як формування у дітей знань у галузі фізичної культури, формування потреб та мотивів до занять фізичними вправами, сприяння розумовому розвитку та підготовка спортсменів-розрядників, знаходяться на останніх рейтингових місцях.

Отже, батьки усвідомлюють, що фізичне виховання має в першу чергу сприяти збереженню і зміцненню здоров'я дітей. Ці завдання вирішуються в процесі фізичного виховання на основі вдосконалення властивих кожній людині фізичних якостей, особливо тих, розвиток яких призводить до піднесення загального рівня функціональних можливостей організму.

На питання анкети “Які види спорту повинні входити до шкільної програми з фізичного виховання?” більше своїх голосів батьки віддали спортивним іграм: волейбол – 54,54 %; баскетбол – 54,54 %; футбол – 46,96 %. 50,0 % усіх батьків, які брали участь в анкетуванні, вважають, що потрібна легка атлетика, 43,93 % – гімнастика (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг видів спорту, які мають входити до шкільної програми з фізичного виховання, на думку батьків різної статі і віку, %

| Види спорту | Загалом | Чоловіки | | | | Жінки | | | |
|-------------|---------|----------|---------|---------|--------------|---------|---------|---------|--------------|
| | | загалом | до 30р. | 30-40р. | старш і 40р. | загалом | до 30р. | 30-40р. | старш і 40р. |
| Волейбол | 54,54 | 55,0 | 33,33 | 50,0 | 100 | 54,34 | 40,0 | 50,0 | 69,23 |
| Баскетбол | 54,54 | 50,0 | 66,66 | 50,0 | 33,33 | 56,52 | 40,0 | 50,0 | 76,92 |
| Футбол | 46,96 | 55,0 | 66,66 | 57,14 | 33,33 | 43,47 | 40,0 | 42,85 | 46,15 |

| | | | | | | | | | |
|------------------|-------|------|-------|-------|-------|-------|------|-------|-------|
| Легка атлетика | 50,0 | 60,0 | 66,66 | 64,28 | 33,33 | 45,65 | 60,0 | 35,71 | 61,53 |
| Гімнастика | 43,93 | 55,0 | 100 | 42,85 | 66,66 | 39,13 | – | 35,71 | 53,84 |
| Плавання | 51,51 | 35,0 | – | 42,85 | 33,33 | 58,69 | 80,0 | 50,0 | 69,23 |
| Аеробіка | 9,09 | – | – | – | – | 13,04 | – | 14,28 | 15,38 |
| Боротьба | 3,03 | 5,0 | – | – | 33,33 | 2,17 | – | 3,57 | – |
| Теніс | 19,69 | 30,0 | – | 35,71 | 33,33 | 15,21 | – | 14,28 | 23,07 |
| Важка атлетика | 9,09 | 15,0 | – | 21,42 | – | 6,52 | – | 7,14 | 7,69 |
| Велоспорт | 1,51 | – | – | – | – | 2,17 | – | 3,57 | – |
| Шейпінг | 3,03 | – | – | – | – | 4,34 | – | – | 15,38 |
| Шахи | 3,03 | 10,0 | – | 14,28 | – | – | – | – | – |
| Лижний спорт | 4,54 | 10,0 | – | 14,28 | – | 2,17 | – | 3,57 | – |
| Туризм | 1,51 | 5,0 | – | 7,14 | – | – | – | – | – |
| Важко відповісти | 7,57 | 5,0 | – | 7,14 | – | 8,69 | 20,0 | 10,71 | – |

Більше половини всіх опитуваних переконані, що потрібне плавання (51,51 %). Незначна кількість батьків вважає, що в шкільній програмі потрібні такі види спорту, як теніс (19,69 %), аеробіка (9,09 %), боротьба (3,03 %), важка атлетика (9,09 %). Малий відсоток (1,51 %) респондентів вважає, якщо дозволяє матеріально-технічна база школи, потрібно проводити заняття з велоспорту, а також туризму. Потрібно зазначити, що для дівчат старших класів батьки рекомендують заняття шейпінгом (3,03 %). Окремі респонденти переконані, що в шкільній програмі з фізичної культури має бути такий вид спорту, як шахи (3,03 %). Якщо дозволяють кліматичні умови і матеріальна база школи, то батьки рекомендують лижний спорт (4,54 %).

Різниця у відповідях між чоловіками і жінками практично немає. Виняток складає лише аеробіка. У респондентів різних вікових груп відповіді дещо відрізняються. Чоловіки до 30 років надають перевагу гімнастиці, баскетболу, футболу, волейболу та легкій атлетиці. У віці 30-40 років, крім зазначених видів спорту, чоловіки рекомендують плавання, теніс, важку атлетику, шахи, лижний спорт, туризм. Особи, старші 40 років рекомендують гімнастику, спортивні ігри, плавання, боротьбу, теніс. У жінок спостерігається подібна тенденція. Водночас, великий їх відсоток рекомендують плавання (у віці до 30 років – 80,0 %, 30-40 років – 50,0 %, старші 40 років – 69,23 %). Значний відсоток опитаних старшого віку надають перевагу аеробіці, тенісу, шейпінгу.

Освіта респондентів суттєво впливає на вибір видів спорту. Чим вищий рівень освіченості, тим ширший набір рекомендованих видів спорту. Наприклад, батьки - чоловіки з середньою освітою рекомендують 3 види фізичних вправ, із середньо-спеціальною – 8, із вищою – 11 видів.

Жінки з середньою освітою визначили 7 видів спорту, з середньою-спеціальною – 9, із вищою – 11 видів. Респонденти з вищою освітою крім традиційних видів спорту, надають перевагу важкій атлетиці, тенісу, боротьбі, аеробіці, лижному спорту.

Результати анкетування показали, що практично всі батьки (93,94 %) вважають уроки фізичної культури в школі потрібними і обов'язковими. На думку 3,03 % респондентів, уроки фізичної культури не потрібні і 3,03 % – чітко не визначилися.

Необхідно зазначити, що відповіді чоловіків і жінок суттєво відрізняються. Всі чоловіки (100 %) незалежно від віку й освіти, уроки фізичної культури вважають необхідними. Думки жінок різних груп дещо відрізняються. 91,3 % опитаних вважають, що потрібні обов'язкові уроки з фізичної культури. 4,35 % відповіли, що уроки фізичної культури не обов'язкові в школі. Така сама кількість жінок (4,35 %) не змогли відповісти на це питання. 100 % жінок до 30 років переконані, що уроки фізичної культури повинні бути обов'язковими. В інших вікових групах цей показник становить 89,28 % (від 30 до 40 років) і 92,4 % (старші 40 років).

Дослідження показали, що освіта жінок суттєво впливає на їх ставлення до фізичного виховання. Наприклад, 12,5 % матерів із середньою і 6,25 % із середньо-спеціальною освітою вважають, що уроки фізичної культури в школі не потрібні.

Водночас, всі 100 % жінок із вищою освітою на це питання анкети дали позитивну відповідь.

Загалом найбільше знань про фізичне виховання і спорт батьки отримують з телебачення (84,84 %), читаючи газети (37,87 %), слухаючи радіо (21,21 %), читаючи спеціальну спортивну літературу (15,15 %), спілкуючись із знайомими тренерами (10,6 %), спілкуючись із вчителем фізичної культури (7,57), зустрічаючись зі спеціалістами фізичної культури (4,54 %). Лише 3,03 % батьків отримують інформацію про фізичне виховання з масових заходів за місцем роботи. При цьому жоден із батьків не має змоги зустрічатися з відомими спортсменами.

Ставлення до фізичної культури та спорту у значно залежить від інвентарю, який є в сім'ї. Аналіз відповідей показав, що практично в усіх сім'ях є спортивний інвентар. Виняток складають лише 4,54 % опитаних сімей. Найчастіше зустрічається такий інвентар: лижі (60,6 %), ковзани (56,06 %), гантели (56,06 %), велосипеди (65,15 %), ракетки для гри в теніс (63,63 %), ракетки для гри в бадмінтон (69,69 %). Дещо менше розповсюджений такий спортивний інвентар: штанга (22,72 %), гирі (28,78 %), туристичне спорядження (16,66 %), м'ячі (18,18 %). Найменше розповсюджені тренажери (6,06 %), диск "Здоров'я" (3,03 %), скакалки (4,54 %), роликові ковзани (4,54 %), обручі (3,03 %), перекладини (3,03 %), еспандери (1,51 %), скейти (1,51 %).

Потрібно зазначити, що із зрілістю респондентів, збільшується кількість велосипедів, ракеток для гри в теніс, бадмінтонів, м'ячів. У сім'ях з різною освітою батьків кількість інвентаря неоднакова.

У сім'ях, де батьки мають вищу освіту, кількість інвентарю значно більша й різноманітніша. Наприклад, у чоловіків із середньою освітою кількість інвентарю знаходиться в межах 6 найменувань, тоді як із вищою – 14.

Отже, кількість спортивного інвентарю в сім'ях достатня та різноманітна. Лише мізерний відсоток батьків не купують дітям спортивне обладнання. За даними анкетування можна зробити висновок, що за належної організації в сім'ях є умови для самостійних занять фізичними вправами.

Таким чином, ставлення батьків до фізичного виховання і спорту загалом позитивне. Відповіді на конкретні питання залежать від статі, віку та освіти батьків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коростелев Н.Б. *Воспитание здорового школьника: Пособие для детей / Под ред. В.Н.Кардашенко. – Москва: Просвещение, 1986. – 176 с.*
2. *Физическое воспитание подростков с ослабленным здоровьем / В.С.Язловецкий – К.: Здоров'я, 1987. – 136 с.*

ATTITUDE OF PARENTS TO PHYSICAL TRAINING AND SPORT IHOR BAKIKO

State Volyn University after of Lesya Ukrainka

The article deals with the parents of different social groups and different ages attitude to physical training at school. The aims of physical training at school, the necessity of compulsory physical education, the information sources about physical education and sport, the quantity of sport equipment in families are described in the article.

ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ м.ЕНЕРГОДАРУ

ГАЛИНА БІЛА

Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського